

УДК 4У(07)

І. В. Голубовська,

кандидат філологічних наук, доцент

holubovskaiv@yandex.ua

ORCID: 0000-0002-0875-8487

О. А. Гордієнко,

кандидат педагогічних наук, доцент

(Житомирський державний університет імені Івана Франка)

YELENA_G@i.ua

ORCID: 0000-003-3384-3656

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВИВЧЕННЯ ТВОРІВ ЗАРУБІЖНИХ ПИСЬМЕННИКІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ

У статті розглянуто актуальні проблеми формування професійної готовності студентів – майбутніх учителів початкової школи до викладання зарубіжної дитячої літератури на уроках літературного читання як засобу вдосконалення їх педагогічної майстерності. З метою надання методичної допомоги студентам-практикантам здійснено теоретичний аналіз досліджуваної проблеми і подано її теоретичні засади; запропоновано відповідні методичні рекомендації, зроблено висновки та окреслено перспективи подальших досліджень в означеній галузі.

Ключові слова: зарубіжна дитяча література, професійна готовність, педагогічна майстерність, літературне читання, спеціальні знання, вміння й навички, сприймання художнього тексту, професійна підготовка, навчальні програми та підручники.

Постановка проблеми. У час відродження культурних традицій актуальним є прилучення дітей до високих моральних та естетичних цінностей, розвитку в учнів почуття прекрасного. З цією метою педагоги початкової школи повинні на уроках літературного читання активно використовувати кращі твори зарубіжних письменників, що у свою чергу сприятиме формуванню кваліфікованого читача, майбутнього пошанувача художнього слова. На думку відомого фахівця в царині зарубіжної словесності Євгена Брандіса, перекладна література для наймолодших читачів "впливає на формування свідомості та естетичних смаків у дітей та підлітків. Тому керівництво читанням і добір літератури для рекомендації юним читачам – задача серйозна і важлива в педагогічному значенні" [1: 10].

Колектив кафедри лінгвометодики та культури фахової мови Житомирського державного університету імені Івана Франка забезпечує викладання декількох навчальних курсів, так чи інакше пов'язаних із світовим красним письменством для найменших читачів: "Література іноземної мови для дітей дошкільного віку" (ННІ педагогіки, напрям підготовки "Дошкільна освіта"), "Іноземна література для дітей" (центр післядипломної освіти та довузівської підготовки, напрям підготовки "Початкова освіта"), "Дитяча література" (ННІ педагогіки, напрям підготовки "Початкова освіта"). Навчальні курси "Література іноземної мови для дітей дошкільного віку" та "Іноземна література для дітей" безпосередньо спрямовані на вивчення текстів зарубіжних авторів. Чинний навчальний план не передбачає спеціалізованої підготовки майбутніх учителів початкової школи із світової дитячої літератури, тому з метою поглиблення знань студентів у цій важливій галузі один із змістових модулів дисципліни "Дитяча література" пов'язаний із вивченням зарубіжного красном письменства. У процесі вивчення матеріалу студенти ознайомлюються з творчим набутокм видатних майстрів слова, із кращими зразками українськомовних літературних перекладів; іноземні художні тексти зіставляються з вітчизняними, при цьому враховується країнознавчий аспект (акцентування на екзотичних властивостях, притаманних іншим народам і культурам).

Проблема підготовки студентів 4 курсу ННІ педагогіки до викладання зарубіжної словесності на уроках літературного читання залишається актуальною. На жаль, майбутні вчителі початкових класів не завжди мають належний рівень професійної готовності до такої роботи. На актуальність вивчення цього розділу в курсі дитячої літератури вказує й загальний невисокий рівень обізнаності студентів із розмаїттям творів іноземної літератури, що засвідчило анкетування студентів, проведене перед вивченням даної дисципліни. Читаючи й аналізуючи твори зарубіжних авторів, не всі четвертокурсники виявили сформовані вміння роботи з текстом (порівнювати переклади казок; виділяти цікаві для дітей факти з біографії письменника; зосереджуватися на головному під час опрацювання великої за обсягом інформації тощо).

Крім того, ознайомлюючи дітей із літературою інших народів, молодий педагог може опинитися в ситуації, коли учням незрозумілі окремі слова або й взагалі зміст твору через незнання звичаїв, традицій, специфіки менталітету різних народів. Поінформованість про особливості національних культур дає можливість розтлумачити не тільки певні слова й вирази в тексті, а й досягнути всю глибину твору. Саме

тому у процесі підготовки майбутнього вчителя доцільно запроваджувати спеціальну роботу з формування особистості, наділеної широким кругозором, обізнаної з культурою інших країн. Такий педагог допоможе учням правильно зрозуміти твір іноземної літератури, краще сприйняти художній текст, відчувати емоційну насолоду від його впливу.

У цьому сенсі зростає роль професійної готовності майбутнього вчителя до означеного виду діяльності. На думку Алли Линенко, професійна готовність студента – особистісна якість, котра виявляється в позитивній самооцінці себе як суб'єкта майбутньої професійної діяльності та прагненні займатися нею після закінчення ВНЗ [2: 125]. Ця якість допоможе майбутньому фахівцеві успішно реалізовувати свої професійні функції, правильно використовувати здобуті досвід і знання, зберігати самоконтроль і долати перешкоди. Професійна готовність – вирішальна умова швидкої адаптації випускника ВНЗ до умов праці, подальшого його професійного вдосконалення й підвищення кваліфікації. Саме від рівня професійної підготовки вчителя залежить, яку особистість він сформує [3: 17].

Спираючись на визначення науковців, схематично зображуємо професійну готовність як своєрідний комплекс компонентів: 1) спеціальних знань і умінь (психологічних, педагогічних, лінгвістичних, літературознавчих, методичних, предмету викладання тощо); 2) психолого-педагогічних дій (які мають цілеспрямований, планомірний характер); 3) морально-психологічних якостей особистості (зокрема, цілеспрямованість, креативність, самостійність, глибоке переконання в соціальній значущості своїх дій тощо). На наш погляд, в описаному комплексі провідну роль відіграє перший компонент – спеціальні знання, вміння й навички, а серед них – насамперед знання предмету викладання і сформованість умінь та навичок, які з'являються і в молодших школярів.

Аналіз останніх досліджень. Проблеми вивчення літератур інших народів досліджували літературознавці, письменники, перекладачі: Є. Брандіс, Т. Габбе, Л. Брауде, Н. Демурова, Є. Еткінд, С. Маршак, К. Чуковський, Н. Шерешевська, М. Яснов, Д. Затонський, О. Чирков та ін. Питання психологічної готовності майбутнього вчителя, розвитку в нього адекватних змісту педагогічної діяльності особистісних якостей залишаються в центрі уваги сучасних психолого-педагогічних досліджень: зокрема, питання професійної підготовки майбутнього вчителя, змісту педагогічної освіти (А. Алексюк, С. Гончаренко, М. Євтух, І. Зязюн, І. Підласий та ін.), удосконалення технологій навчання майбутніх учителів (В. Бондар, О. Мороз, О. Пехота, О. Савченко та ін.), оптимізації методів і прийомів професійної підготовки майбутніх фахівців (Д. Кавторадзе, М. Поташник, Т. Яценко та ін.); шляхів інтенсифікації професійної підготовки майбутніх учителів до творчої педагогічної діяльності (В. Андреев, Н. Гузій та ін.), орієнтації студентів вищих педагогічних закладів на творчість (І. Гуткіна, П. Щербань, Р. Шакуров та ін.). Праці зарубіжних дослідників Дж. Гільмера, А. Краллі, Ф. Лезера, Х. Г. Мелорна, Я. Хлавса присвячені психології творчості, формуванню професійної готовності майбутнього вчителя до роботи в початкових класах.

Усе це свідчить про важливість означених проблем, про постійний інтерес науковців до них. Водночас залишаються актуальними питання, що потребують окремого вивчення.

Мета статті – розглянути актуальні проблеми викладання зарубіжної літератури на уроках літературного читання в початкових класах та формування готовності майбутніх учителів до її вивчення в школі як засобу вдосконалення їх педагогічної компетенції (для здійснення методичної допомоги вчителям початкової школи та студентам-практикантам). Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання таких завдань:

- здійснити теоретичний аналіз досліджуваної проблеми й узагальнити теоретичні засади формування професійної готовності майбутніх учителів початкових класів до роботи з вивчення творів зарубіжної літератури на уроках літературного читання;
- запропонувати науково обґрунтовані рекомендації щодо викладання зарубіжної літератури для дітей у контексті виховання в них споконвічних загальнолюдських цінностей.

У процесі досягнення поставлених мети й завдань використовувалися такі **методи дослідження**:

1) **теоретичні**: аналіз і синтез психолого-педагогічних, літературознавчих і методичних праць із досліджуваної проблеми; метод теоретичного прогнозування для визначення об'єкта, предмета, мети, гіпотези та завдань дослідження; узагальнення педагогічного досвіду вивчення літературних творів для визначення теоретико-методичних засад дослідження; аналіз навчальних програм, підручників;

2) **емпіричні**: бесіди з учителями-практиками, зі студентами ННІ педагогіки; аналіз відвіданих занять, усних відповідей і письмових робіт студентів.

Виклад основного матеріалу. Серед актуальних проблем викладання зарубіжної літератури для дітей варто назвати такі: 1) виховання кваліфікованого читача, прищеплення інтересу до читання літератури, виховання читацької культури учнів та студентів; 2) вивчення зарубіжної літератури в контексті діалогу культур; 3) проблема відбору літератури для дитячого та юнацького читання, добір найкращого перекладу; 4) робота над поняттям "переклад", знайомство з перекладачами творів зарубіжної літератури на українську мову; 5) порівняння образів і сюжетів творів різних народів,

осмислення їх національної специфіки; 6) формування професійної компетентності майбутнього вчителя, який володіє і вміло впроваджує методи, прийоми, форми навчання, що спонукатимуть активність учнів, перетворюють їх на суб'єкт навчання під час вивчення творів зарубіжної літератури; 7) позааудиторні заняття як засіб підвищення загального культурного рівня учнів та студентів, розширення їхнього кругозору, формування світогляду.

Як відомо, саме в школі формується кваліфікований читач, виховується його читацька культура, що передбачає насамперед любов до книги, сукупність знань, умінь та почуттів читача, котрі дозволяють йому повноцінно й самостійно сприймати та засвоювати художню літературу. Відповідно до нової програми з літературного читання для учнів 2-4 класів, "читацька компетентність є особистісно-діяльним інтегрованим результатом взаємодії знань, умінь, навичок та ціннісних ставлень учнів, що набувається у процесі реалізації усіх змістових ліній предмета "Читання". У процесі навчання відбувається становлення і розвиток якостей дитини-читача, здатної до самостійної читацької, творчої діяльності; здійснюється її мовленнєвий, літературний, інтелектуальний розвиток; формуються морально-естетичні уявлення і поняття, збагачуються почуття, виховується любов до мистецтва слова, потреба в систематичному читанні" [4].

Одним із шляхів формування читацької культури учнів молодшої школи є вивчення творів зарубіжної літератури в контексті діалогу культур. У навчальних програмах для початкових класів передбачено вивчення зарубіжної літератури: другокласники мають ознайомитися з казками народів Європи; третьокласники та четвертокласники – з авторськими текстами. Укладачі програми подають список прізвищ письменників без називання конкретних художніх творів. Зокрема, учні 3 класу повинні вивчити казки, оповідання, уривки з повістей Петра Єршова, Олександра Пушкіна, Ганса-Крістіана Андерсена, Якоба та Вільгельма Грімм, Захаріаса Топпеліуса, Астрід-Анни-Емілії Ліндгрен, Божени Немцовой, Миколи Носова, Миколи Сладкова, вірші Самуїла Маршака, Агнії Барто, Бориса Заходера, Янки Купала, Джанні Родарі. Четвертокласникам пропонується прозовий набуток Віктора Гюго, Марка Твена, Джозефа-Редьярда Кіплінга, Алана-Олександра Мілна, Джека Лондона, Михайла Пришвіна, Едуарда Успенського, Миколи Носова, Льюїса Керролла.

Відповідно до чинної програми розроблені декілька підручників з літературного читання (для шкіл з українською мовою навчання) таких науковців, як Н. Богданець-Білоускаленко, М. Зоряна, О. Коваль, М. Коченгіна, В. Науменко, О. Савченко, М. Чумарна. Наприклад, у читанках для 2-4 класів Олександри Савченко зарубіжна література представлена казками народів Європи, текстами братів Грімм, Карло Колоді, Астрід Ліндгрен, Олександра Пушкіна, Ганса-Крістіана Андерсена, Джанні Родарі.

Оскільки в багатьох школах України вивчають англійську, німецьку та французьку мови, в цьому курсі більш докладно розглядається література названих країн. Знайомство з англійською літературою можна почати з усної народнопоетичної творчості та з найвідомішої збірки фольклору Англії – "Вірші матінки Гусині" ("Mother Goose's Rhymes"). До збірки увійшло багато пісеньок, які попервах навіть не призначались дітям. Власне, "дитячими" їх стали називати на початку XIX століття. Більшість віршів збірки є гумористичними, проте деякі з них мають повчальний зміст. Їх називають пісеньками, хоча це досить умовне визначення, бо вони склалися зовсім не для співу. Іноді ці віршики розповідають співучо, скоромовкою або на власний розсуд. Наприклад, пісенька "Котик-Воркотик": *"Котику-Воркотику, / йдеш ти звідкіля? / У палаці був я, / бачив короля! / Котику-воркотику, / що ж ти там робиш? / Я під ліжком мишу / мало не схопив!"* (Переклад Н. Забіли).

Вивчення німецької усної народної творчості пов'язано передусім з іменами видатних фольклористів братів Якоба та Вільгельма Грімм. Вони ретельно дослідили середньовічну німецьку літературу, зібрали та обробили багато казок, легенд, народних переказів, випустили "Німецьку міфологію", яка стала підґрунтям для розвитку одного з напрямів фольклористики [5: 45]. У казках братів Грімм людськими якостями (мовлення, мислення, діяльність) наділені не тільки тварини й рослини, а й неживі предмети. На основі текстів казок братів Грімм можна розглянути особливості німецької літератури, а також і країнознавчі аспекти.

Знайомство з літературою Франції починається під час вивчення усної народнопоетичної спадщини цієї країни та творчості відомого казкаря Шарля Перро. Найпопулярніші жанри французької фольклорної поезії для дітей – лічилки, римовані загадки, пісеньки й балади.

Французькі народні казки нерідко схожі на казковий епос інших народів світу, – особливо ті, в яких діють тварини. Однак прикметною ознакою саме французьких казок є обмежене звертання до чарівних та потойбічних сил. Також цікаво, що у Франції здавна казки публікуються за провінціями, бо для різних регіонів країни характерні свої предмети побуту, звичаї та імена. У процесі вивчення фольклору зарубіжних народів варто звернути увагу на країнознавчі особливості, порівняти різні переклади однієї і тієї ж казки, знайти відмінності.

Засновником літературної казки вважається Шарль Перро – автор першої збірки французьких казок "Історії та казки минулих часів із повчанням". Друга назва книжки – "Казки матінки Гуски", через деякий час була запозичена як назва збірки англійського фольклору – "Вірші матінки Гусині". До збірки

Ш. Перро ввійшло 11 казок, три з них віршовані. Під час знайомства з творчістю Ш. Перро студентів може зацікавити той факт, що оригінальний варіант казок автора дещо відрізняється від звичного з дитинства сюжету. Наприклад, усім відома казка "Червона Шапочка" насправді закінчується смертю головної героїні. О. Плешкова наголошує на підступності як домінуючій рисі Вовка, котрий виступає антагоністом трьох жінок різного віку: дочки, матері й бабусі [7: 344].

Безсумнівно, вчитель має зважати на те, що вивчення зарубіжної літератури відбувається в контексті діалогу культур, коли учень робить спробу прийняти іншу культуру як один із можливих варіантів світосприйняття. У сучасному суспільстві зростає кількість громадян, котрі вільно володіють іноземними мовами, але можуть не знати й не розуміти традицій, світогляду народу, чію мову вивчають. Читання творів зарубіжної літератури в початковій школі є одним з шляхів, який дозволяє сформувати сприйняття літератури та культури інших народів. На думку Є. Брандіса, у зарубіжних творах пізнаються країни, їх устрій, навіть історичні події та особи, проблеми та явища, такі, як: соціальні відносини, школа, екологія та багато іншого [8: 600].

Сучасні методисти (Н. Волошина, А. Лісовський) вважають, що вивчення творчості іноземних авторів стане ефективнішим, якщо його поглибити відомостями з української літератури; студентам буде цікаво дізнатися про інтерес вітчизняних письменників до зарубіжної словесності. Наприклад, відомо про захоплення Тараса Шевченка творчістю Уільяма Шекспіра; близько 1843 року Тарас Григорович виконав гравюру до трагедії "Король Лір" англійського класика. За спогадами скульптора Микешина, Кобзар товаришував із знаменитим американським трагіком Айрі Олдріджем (виконавцем ролі Ліра) і навіть намалював його портрет. Незадовго до смерті Т. Шевченко відвідав виставу за участю Олдріджа. У гримерній актора Микешин побачив Тараса Григоровича: "сльози градом котилися з його очей, і він бурхливими вигуками виявляв своє захоплення від гри" [9: 5]. Драматургія Шекспіра, зокрема трагедія "Річард III", неабияк вплинула й на Шевченкову творчість. Так, у 5 акті (сцена "Річард перед боєм") у сні до короля приходять тіні вбитих ним жертв, котрі проклинають його, передрікаючи поразку. Можливо, Тарас Григорович у поемі "Сон" відчув шекспірівські імпульси і змалював епізод, в якому душі загиблих козаків кружляють над пам'ятником Петру I, проклинаючи його за скоєні злочини проти них і України [9: 5].

Програма курсу "Дитяча література" передбачає вивчення творів Володимира Винниченка та Марка Твена. Антон Лісовський пропонує здійснити порівняльну характеристику образів Федька- "халамидника" й Тома Соєра. Наприклад, можна звернути увагу на те враження, яке справляє кожен із героїв із перших сторінок одного і другого творів. Федько – сильний, впевнений у собі, буває грубим, може відібрати змія; але фактично в його грубоощах немає зла; він завжди добрий, відвертий, каже правду про свої провини, хоч знає, що за них батько битиме. Том Соєр втілює в собі вічне хлоп'яче прагнення до романтики, до незвіданого, як і Федько-халамидник. Отже, обидва герої, кожний по-своєму, – діти, яким властиві неспокій, прагнення до пустощів, вони не є ідеальними, а саме це робить їх живими, такими, яких обожнюють дітлахи [10: 5].

Знайомство із зарубіжною літературою для сучасних дітей найчастіше відбувається завдяки перекладацькій діяльності багатьох письменників. Петро Білоус вважає переклад видом літературної творчості, який полягає у відтворенні тексту однієї мови іншою, при цьому перекладач прагне максимально наблизитися до форми і змісту оригіналу, зберегти й передати іншими мовними засобами його дух і смисл. Найоптимальніша умова перекладу – обізнаність перекладача з мовою оригіналу, з історією літератури і культури того народу, якому належить твір [10: 67–68]. Тому під час роботи з текстом належна увага приділяється й перекладачам, а саме: Н. Забілі, І. Малковичу, С. Маршаку, С. Михалкову, К. Чуковському – в англійській літературі; Т. Габбе, Г. Петнікову, Є. Поповичу, С. Сакидону – в німецькій літературі; В. Берестову, Т. Габбе, А. Григоруку, Р. Терещенку, М. Яснову – у французькій літературі. Недарма Є. Брандіс вважав, що "переклади з іноземних мов – найважливіший засіб обміну культурними цінностями, засіб, який допомагає зближенню і взаєморозумінню народів" [1: 10].

Читаючи іншомовні художні тексти, студенти можуть помітити, що в світовій літературі є багато казок із подібними сюжетами, персонажами. У свою чергу в казках з однаковими назвами можуть застосовуватися оригінальні сюжетні ходи, різні розв'язки. Наприклад, казки "Червона Шапочка", "Хлопчик-мізинчик", "Зачарована красуня" є в літературній спадщині й братів Грім, і Ш. Перро. Ці казки мають схожих героїв чи близький сюжет, а от відмінності в побудові сюжету вказують на те, що казки оброблені різними авторами. Порівняльна характеристика таких казок спонукає до аналізу.

На етапі ознайомлення з іноземними творами XIX – XX століття та із сучасною зарубіжною літературою студенти можуть прочитати й проаналізувати художні тексти Ганса-Крістіана Андерсена, Джеймса-Метью Баррі, Дональда Біссета, Вільгельма Гауфа, Ернста-Теодора-Амадея Гофмана, Данієля Дефо, Петра Ершова, Джозефа-Редьярда Кіплінга, Льюїса Керролла, Карло Коллоді, Сельми-Оттілії-Лувіси Лагерльоф, Астрід-Анни-Емілії Ліндгрєн, Самуїла Маршака, Алана-Александра Мілна, Олександра Пушкіна, Джанні Родарі, Льва Толстого, Корнія Чуковського та ін.

На заняттях студентам пропонуються такі види роботи: усний журнал, заочна подорож, тематичні виставки, переклад оригінальних фольклорних творів, складання віршованого тексту за дослівним перекладом. Урок літературного читання в початковій школі неможливий без використання ігрових моментів, творчих і пошукових завдань (виставка книжок, інсценування казок, пісеньок, розгадування та складання загадок, конкурс реклами книжки, вікторини, конкурси читців). Тому студенти виконують аналогічні завдання для того, щоб розуміти, як працювати з таким матеріалом у майбутньому.

Важко переоцінити й значення позааудиторних занять як засобу підвищення загального культурного рівня студентів, розширення їхнього кругозору, формування професійної готовності до означеного виду діяльності. Перегляд вистав за творами відомих авторів у ляльковому та музично-драматичному театрах розвиває естетичний смак, спонукає порівнювати, аналізувати. Цьому сприяє й відвідування виставок картин, участь у конкурсах читців, у засіданнях гуртків шанувальників поезії тощо. Отже, виконуючи самостійні, практичні, індивідуальні роботи, студенти готуються до професійної діяльності.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, правильно організований процес професійної підготовки майбутніх учителів до викладання зарубіжної літератури на уроках читання в початковій школі сприяє формуванню у студентів міжкультурної компетенції, позитивного ставлення до іншого народу та його культури, а також виховує толерантність. Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми. Так, на наш погляд, потребує окремого з'ясування розробка цілісної програми вивчення творів зарубіжної літератури на уроках читання в контексті здобутків сучасних педагогічних та виховних технологій, що сприятиме розвитку творчого потенціалу, мовленнєвих умінь студентів, а також подальшій ґрунтовній роботі з удосконалення їх професійної компетенції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Брандис Е. От Эзопа до Джанни Родари / Е. Брандис. – М.: Просвещение, 1965. – 311 с.
2. Линенко А. Ф. Готовність майбутнього вчителя до педагогічної діяльності / А. Ф. Линенко // Педагогіка і психологія. – 1995. – № 1. – С. 125–132.
3. Борисенко М. Міждисциплінарні зв'язки як засіб формування у студентів світоглядних поглядів / М. Борисенко // Вища школа. – 2004. – № 3. – С. 17–19.
4. Літературне читання : навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів : 2 – 4 класи / О. Я. Савченко, В. О. Мартиненко, В. О. Науменко, Н. М. Колеснікова, Л. І. Лаптева [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/doc/files/news/87/8793/02-lit-chit.pdf>.
5. Будур Н. В. Зарубежная детская литература : [учеб. пособие для студ. сред. и высш. пед. учеб. Заведений] / Н. В. Будур, Э. И. Иванова, С. А. Николаева, Т. А. Чеснокова. – 2-е изд., стереотип. – М.: Академия, 2000. – 304 с.
6. Зарубежная детская литература : [учебник для студентов библ. фак. ин-тов культуры] / сост. И. С. Чернявская. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1982. – 559 с.
7. Плешкова О. И. Эволюция литературных образов в мультфильме Г. Бардина "Серый волк энд Красная шапочка" / О. И. Плешкова // Вестник Нижегородского университета им. Н. И. Лобачевского. – 2014. – № 3 (1). – С. 344–348.
8. Путешествия дядюшки Тик-Так и др. сказки совр. зар. писателей : пер. с англ., исп., кит., ит. / сост. и послесл. Н. Шерешевской. – М.: Правда, 1989. – 608 с.
9. Волошина Н. Й. Шевченко і зарубіжні літератури / Н. Й. Волошина // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1997. – № 2. – 5 с.
10. Взаємозв'язки української і зарубіжної літератури в шкільному курсі : [метод. посібник для студ. ВНЗ філолог. спец.] / упоряд. А. Лісовський. – Житомир : Вид-во ЖДПУ, 2002. – 153 с.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Brandis E. Ot Ezopa do Dzhanni Rodari [From Ezop to Dzhanni Rodari] / E. Brandis. – M.: Prosveshchenie, 1965. – 311 s.
2. Lynenko A. F. Hotovnist' maibutnoho vchytelia do pedahohichnoi diialnosti [Readiness of a Future Teacher to Pedagogical Work] / A. F. Lynenko // Pedahohika i psyholohia [Pedagogy and Psychology]. – 1995. – S. 125–132.
3. Borysenko M. Mizhdystsiplinarni zviyazky yak zasib formuvannia u studentiv svitohliadnykh pohliadiv [Interdisciplinary Relations as the Means of Students World Outlook Formation] / M. Borysenko // Vyshcha shkola. – 2004. – № 3. – S. 17–19.
4. Literature chytannia : navchalna programa dlia zagalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv [Literary Reading : Study Program for Secondary Educational Establishments] : 2 – 4 klasy / O. Y. Savchenko, V. O. Martynenko, V. O. Naumenko, N. M. Kolesnikova, L. I. Lapteva [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu : <http://osvita.ua/doc/files/news/87/8793/02-lit-chit.pdf>.
5. Budur N. V. Zarubezhnaia detskaia literatura [Foreign Children's Literature] : [ucheb. posobie dlia stud. sred. i vyshch. ped. учеб. Zavedenii] / N. V. Budur, E. I. Ivanova, S. A. Niklaeva, T. A. Chesnokova. – 2-e izd., stereotip. – M.: Akademia, 2000. – 304 s.
6. Zarubezhnaia detskaia literatura [Foreign Children's Literature] : [uchebnik dlia studentov bibl. fak. in-tov kultury] / sost. I. S. Cherniavskaia. – 2-e izd., pererab. i dop. – M.: Prosveshchenie, 1982. – 559 s.

7. Pleshkova O. I. Evolutsiya liteaturnykh obrazov v multfil'me H. Bardina "Seryi volk i krasnaia shchapochka" [The Evolution of Literary Images in the Cartoon of N. Bardin "Grey Wolf and Little Red Riding Hood"] / O. I. Pleshkova // Vestnik Nizhegorodskogo universiteta im. N. I. Lobachevskogo [Lobachevsky State University of Nizhni Novgorod Journal]. – 2014. – № 3 (1). – S. 344–348.
8. Puteshestviia diadushki Tik-Tak [The Adventures of Uncle Tik-Tak and others] i dr. skazki sovr. zar. pisatelei : per. s anhl. , isp. , kit. , it. / sost. i poslel. N. Shereshovskoi. – M. : Pravda, 1989. – 608 s.
9. Voloshyna N. Y. Shevchenko i zarubizhni literatury [Shevchenko and Foreign Literatures] / N. Y. Voloshyna // Zarubizhna literatura v navchalnykh zakladakh [Foreign Literature at Educational Establishments]. – 1997. – № 2. – 5 s.
10. Vzaiemozviazky ukrainskoi i zarubizhnoi literatury v shkil'nomu kursi [Interconnections of Ukrainian and Foreign Literature at School Course] : [metod. posibnyk dlia stud. VNZ filoloh. spets.] / uporiad. A. Lisovskiy. – Zhytomir : Vyd-vo ZDPU, 2002. – 153 s.

Голубовская И. В., Гордиенко Е. А. Формирование профессиональной готовности будущих учителей начальных классов к изучению произведений зарубежных писателей на уроках литературного чтения.

В статье рассматриваются актуальные проблемы формирования профессиональной готовности студентов – будущих учителей начальной школы к преподаванию зарубежной детской литературы на уроках литературного чтения как средства совершенствования их педагогического мастерства. С целью осуществления методической помощи студентам-практикантам произведён теоретический анализ исследуемой проблемы и дано её теоретическое обоснование; предложены соответствующие методические рекомендации, сделаны выводы и намечены перспективы дальнейших исследований в данной отрасли.

Ключевые слова: зарубежная детская литература, профессиональная готовность, педагогическое мастерство, литературное чтение, специальные знания, умения и навыки, восприятие художественного текста, профессиональная подготовка, учебные программы и учебники.

Holubovska I. V., Hordiienko O. A. The Formation of Future Primary School Teachers' Professional Readiness for Studying Works of Foreign Writers during the Literary Reading Lessons.

The article highlights actual problems of formation of professional future primary education teachers' readiness for teaching foreign literature for children at the lessons of literary reading as the means of improving their professional excellence. As the professional readiness of a future teacher for the definite activity is of great importance, it is expedient in the process of a future teacher training to introduce special activities to form individuality with a wide outlook including knowledge of different cultures. The authors define professional readiness as a peculiar complex of components where the leading role is given to special knowledge, skills and habits and among them subject knowledge, formed skills and habits pupils are to acquire. The theoretical analysis of the investigated problem and theoretical foundation are represented to give undergraduates methodology assistance. The theoretical methods (analysis and synthesis of literature in psychology and pedagogy, literary and methodology works on the investigated problem; the method of theoretical prediction to define the object, the subject, the aim, the hypothesis and the tasks of the investigation; generalization of pedagogical experience; analysis of study programs and textbooks), and the empirical methods (discussions with teachers and students; the analysis of students' lessons, oral answers, and written works) have been used to reach the tasks and goals set in the investigation. The conclusions and further perspectives of the problems of the formation of future primary school teachers' professional readiness have been worked out. It is concluded that the correctly organized process of professional training of future primary school teachers assists students to form the necessary skills to use the knowledge of foreign literature in preparation of lesson plans which deepens the comprehension of literary text and facilitates their readiness to give lessons at the primary school level.

Key words: foreign children's literature, professional readiness, pedagogical excellence, literary reading, special knowledge, skills and habits, comprehension of literary text, professional training, study programs and textbooks.